

Læreplan i norsk for språklige minoriteter med kort botid i Norge - videregående opplæring

Eksamensordning fastsatt av Kunnskapsdepartementet 29.06.2020.

Gjelder fra 01.08.2020

Om faget

Fagets relevans og sentrale verdier

Norsk for språklige minoriteter med kort botid i Norge – videregående opplæring er et sentralt fag for kulturforståelse, kommunikasjon og språklæring, danning og identitetsutvikling. Faget skal skape rom for opplevelser, tolkning og refleksjon, og bidra til å utvikle forståelse for egne og andres perspektiver og livsbetingelser. Ved å bruke det norske språket aktivt innlemmes elever med kort botid i Norge i kultur og samfunnsliv. Faget skal styrke elevenes evne til kritisk tenkning og ruste dem til å delta i demokratiske prosesser og til å gi uttrykk for tanker, synspunkter og ideer i egne tekster. Det skal også forberede dem på et arbeidsliv som stiller krav til variert kompetanse i lesing, skriving og muntlig kommunikasjon.

Alle fag skal bidra til å realisere verdigrunnet for opplæringen. Faget norsk for språklige minoriteter med kort botid i Norge skal bidra til språklig selvtilit og kulturforståelse. Internasjonale perspektiver og egne erfaringer i møte med norsk språk, kultur og litteratur kan gi elevene større forståelse for det samfunnet de er en del av. Gjennom arbeid med norskfaget skal elevene bli trygge språkbrukere og bevisste på sin egen språklige og kulturelle identitet innenfor et inkluderende fellesskap der flerspråklighet blir verdsatt som en ressurs. Lesing av skjønnlitteratur og sakprosa skal gi elevene mulighet til å reflektere over sentrale verdier og moralske spørsmål og bidra til at de får respekt for menneskeverdet og naturen.

Kjerneelementer

Tekst i kontekst

Elevene skal lese tekster for å oppleve, bli engasjert, undre seg, lære og få innsikt i menneskers tanker og livsbetingelser. Norskfaget bygger på et utvidet tekstbegrep. Dette innebærer at elevene skal lese og oppleve tekster som kombinerer ulike uttrykksformer. De skal utforske og reflektere over egnet skjønnlitteratur og sakprosa på bokmål og nynorsk og i oversatte tekster fra samisk og andre språk. Tekstene kan knyttes både til kulturhistorisk kontekst og til elevens egen samtid.

Kritisk tilnærming til tekst

Elevene skal kunne reflektere kritisk over hva slags påvirkningskraft og troverdighet tekster har. De skal kunne bruke språklige og retoriske virkemidler hensiktsmessig i egne muntlige og skriftlige tekster. De skal vise digital dømmekraft og opptre etisk og reflektert i kommunikasjon med andre.

Muntlig kommunikasjon

Elevene skal utvikle muntlig kompetanse på norsk. De skal lytte til og forstå faglige samtaler. De skal utvikle uttale, ordforråd og begrepsapparat og skal kunne fortelle, diskutere og presentere på hensiktsmessige måter, både spontant og planlagt, og både med og uten bruk av digitale ressurser.

Skriftlig tekstskaping

Elevene skal utvikle skrivekompetanse på norsk og utvikle og utvide ordforråd og begrepsapparat gjennom å skrive tekster i ulike sjangre og med ulike formål. De skal kunne gi tilbakemelding på andres tekster og bearbeide egne tekster ut fra tilbakemeldinger.

Språket som system og mulighet

Elevene skal utvikle kunnskaper om og et begrepsapparat for å beskrive grammatiske og estetiske sider ved språket. De skal også beherske et utvalg etablerte språk- og sjangernormer, og utforske og eksperimentere med språket på kreative måter.

Språklig mangfold

Elevene skal ha kunnskap om dagens språksituasjon i Norge og utforske dens historiske bakgrunn. De skal ha innsikt i sammenhengen mellom språk, kultur og identitet og kunne forstå egen og andres språklige situasjon i Norge. Elevenes egne erfaringer fra hjemlandet og Norge kan gi viktige perspektiver.

Tverrfaglige temaer

Folkehelse og livsmestring

I faget norsk for språklige minoriteter med kort botid i Norge handler det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring om å utvikle elevenes evne til å uttrykke seg skriftlig og muntlig på norsk. Dette gir elevene grunnlag for å kunne gi uttrykk for egne følelser, tanker og erfaringer, noe som er viktig for å håndtere relasjoner og delta i et sosialt fellesskap. Lesing av litteratur kan både bekrefte og utfordre elevenes selvilde og dermed bidra til deres identitetsutvikling. Arbeid med språk og språkbruk kan gi elevene nye perspektiver på språklig identitet.

Demokrati og medborgerskap

I faget norsk for språklige minoriteter med kort botid i Norge handler det tverrfaglige temaet demokrati og medborgerskap om å utvikle elevenes leseferdigheter og muntlige og skriftlige ferdigheter på norsk. Dette gjør det mulig for elevene å holde seg informert, gjøre seg opp egne tanker og

meninger og å forstå og delta i samtaler, diskusjoner og samfunnsliv. Lesing av skjønnlitteratur og sakprosa gir elevene innblikk i andre menneskers livssituasjon og utfordringer. Dette kan bidra til forståelse, toleranse og respekt for andre menneskers synspunkter og perspektiver og legge grunnlag for konstruktiv samhandling.

Bærekraftig utvikling

I norsk for språklige minoriteter med kort botid i Norge handler det tverrfaglige temaet bærekraftig utvikling om at elevene utvikler kunnskap om hvordan tekster framstiller natur, miljø og livsbetingelser, lokalt og globalt. Gjennom fagets tekstmangfold, kritisk lesing og dialog utvikler elevene evnen til å forstå og håndtere meningsmotsetninger og interessekonflikter som oppstår når samfunnet endres i en mer bærekraftig retning. Norsk for språklige minoriteter med kort botid i Norge bidrar til å bevisstgjøre elevene og ruste dem til å handle og påvirke samfunnet gjennom språket.

Grunnleggende ferdigheter

Muntlige ferdigheter

Muntlige ferdigheter i faget norsk for språklige minoriteter med kort botid i Norge er å kunne samhandle med andre gjennom å lytte, fortelle og samtale og å kunne uttrykke seg hensiktsmessig i ulike kommunikasjonssituasjoner. Norsk for språklige minoriteter med kort botid i Norge har et særlig ansvar for utviklingen av muntlige ferdigheter på norsk. Utviklingen av muntlige ferdigheter går fra å vise trygghet i enkle kommunikasjonssituasjoner til å bruke det muntlige språket stadig mer presist og nyansert i ulike faglige samtaler og presentasjoner.

Å kunne skrive

Å kunne skrive i faget norsk for språklige minoriteter med kort botid i Norge er å utvikle skrivekompetanse på norsk, og å kunne skrive for å kommunisere, utforske, lære, ytre seg og uttrykke seg kreativt. Norsk for språklige minoriteter med kort botid i Norge har et særlig ansvar for opplæringen i å kunne skrive på norsk. Utviklingen av det å kunne skrive i faget går fra å skrive enkle tekster i ulike sjangre til å uttrykke seg med stadig større språklig sikkerhet på hovedmål i tekster som er tilpasset formål, medium og mottaker.

Å kunne lese

Å kunne lese i faget norsk for språklige minoriteter med kort botid i Norge er å skape mening i et bredt utvalg av egnede tekster fra nåtid og fortid. Lesing i norsk innebærer også å lese sammenhengende tekster på papir og digitalt, som kan inneholde skrift, bilder, tegninger, tall og andre uttrykksformer. Norsk for språklige minoriteter med kort botid i Norge har et særlig ansvar for

opplæringen i å kunne lese på norsk. Utviklingen av det å kunne lese i faget går fra å forstå enkle tekster til å lese, tolke og reflektere over tekster i ulike sjangre, for ulike formål og av ulik lengde og kompleksitet.

Digitale ferdigheter

Digitale ferdigheter i faget norsk for språklige minoriteter med kort botid i Norge er å vurdere digitale kilder og å bruke digitale ressurser i språklæring, informasjonsinnhenting, lesing, tekstsaking og kommunikasjon. Faget skal bidra til at elevene utvikler kritisk og etisk bevissthet om hvordan de framstiller seg selv og andre digitalt. Utviklingen av digitale ferdigheter i norsk for språklige minoriteter med kort botid i Norge går fra informasjonsinnhenting til å planlegge, utvikle og redigere sammensatte tekster med bevissthet om hvordan de forskjellige uttrykksformene virker sammen. Utviklingen innebærer også en stadig større grad av selvstendighet og dømmekraft i valg og bruk av digitale kilder og medier.

Kompetansemål og vurdering

Kompetansemål og vurdering etter Vg2 yrkesfaglige utdanningsprogram

Kompetansemål etter Vg2 yrkesfaglige utdanningsprogram

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- lese nyere egnet norsk og oversatt skjønnlitteratur, samtale om innhold, tema og språklige virkemidler og vurdere tekstene ut fra egne erfaringer og referanserammer
- reflektere over hvordan tekster framstiller møter mellom ulike kulturer
- gjenkjenne retoriske appellformer i egnede tekster, og reflektere over hvordan språk kan uttrykke ulike holdninger
- lytte til og vise åpenhet for andres argumentasjon, begrunne egne meninger og delta i diskusjoner
- uttrykke seg med forståelig uttale, forstå vanlige idiomer og ha et stort nok ordforråd til å forstå hovedinnholdet i undervisningen
- sammenstille informasjon fra ulike tekster, markere sitater og vise til kilder i egne tekster
- kommunisere muntlig og skriftlig i yrkesrelevante sjangre
- bruke relevant fagspråk til å presentere, gjøre rede for og dokumentere faglige emner og arbeidsprosesser fra eget yrkesfaglig område
- orientere seg i faglitteratur fra eget yrkesfaglig område for å finne, kombinere og vurdere relevant informasjon

- skrive enkle tekster i ulike sjangre tilpasset mottaker, formål og medium for hånd og på tastatur, og bearbeide egne tekster ut fra tilbakemeldinger og faglige kriterier
- kjenne til og bruke sentrale regler om rettskriving, formverk, setningsbygning og tekstbinding og variere ordvalg og setningsbygning i egen skriving
- sammenligne noen særtrekk ved norsk språk med eget morsmål eller andre språk eleven kjenner
- gjøre rede for språklig mangfold i Norge og samtale om hvordan språklige møter kan skape språkendringer
- gjøre rede for utbredelsen av de samiske språkene i Norge, fornorskingspolitikken og de språklige rettighetene samer har som urfolk
- bruke norskspråklige og flerspråklige digitale læringsressurser knyttet til ulike fag for å utvikle uttale, ordforråd og begrepsapparat

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i faget. Elevene viser og utvikler kompetanse i norsk for språklige minoriteter med kort botid i Norge på Vg2 yrkesfaglige utdanningsprogram når de presenterer norskfaglige og yrkesfaglige tema muntlig med forståelig uttale og har et stort nok ordforråd til å forstå og delta i opplæringen. De viser og utvikler også kompetanse når de samtaler om, reflekterer over og vurderer tekster ut fra egne erfaringer og referanserammer. Videre viser og utvikler de kompetanse når de sammenstiller informasjon og viser til kilder. Videre viser og utvikler de også kompetanse når de skriver tekster i ulike sjangre, og bruker sentrale grammatiske regler.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst ved at elevene får bruke varierte arbeidsmåter og arbeide alene og sammen med andre. Læreren og elevene skal være i dialog om elevenes utvikling i norsk for språklige minoriteter med kort botid i Norge. Elevene skal få mulighet til å prøve seg fram og være kreative. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å sette ord på hva de opplever at de får til, og reflektere over egen faglig utvikling. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for å utvikle muntlig og skriftlig kompetanse.

Standpunktvurdering

Standpunktvurderingen skal være uttrykk for den samlede kompetansen eleven har i norsk ved avslutningen av opplæringen etter Vg2 yrkesfaglig utdanningsprogram. Læreren skal planlegge og legge til rette for at elevene får vist kompetansen sin på varierte måter som inkluderer forståelse, refleksjon og kritisk tenkning, i ulike sammenhenger. Læreren skal sette karakter i norsk for språklige minoriteter med kort botid i Norge, Vg2

yrkesfaglig utdanningsprogram, basert på kompetansen elevene har vist når de kommuniserer faglig innhold muntlig og på grunnlag av elevtekster på hovedmål. På bakgrunn av kompetansen eleven har vist, gjør læreren en samlet vurdering og setter én standpunkt karakter i norsk der muntlig og skriftlig kompetanse tillegges like stor vekt.

Kompetansemål og vurdering Vg1 studieforbereende utdanningsprogram

Kompetansemål etter Vg1 studieforbereende utdanningsprogram

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- lese nyere egnet norsk og noe oversatt skjønnlitteratur, samtale om innhold, tema og språklige virkemidler og vurdere tekstene ut fra egne erfaringer og referanserammer
- reflektere over hvordan tekster framstiller møter mellom ulike kulturer
- gjenkjenne retoriske appellformer i egnede tekster, og reflektere over hvordan språk kan uttrykke ulike holdninger
- lytte til og vise åpenhet for andres argumentasjon, begrunne egne meninger og delta i diskusjoner
- uttrykke seg med forståelig uttale, forstå vanlige idiommer og ha et stort nok ordforråd til å forstå hovedinnholdet i undervisningen
- sammenstille informasjon fra ulike tekster, markere sitater og vise til kilder i egne tekster
- greie ut om og drøfte norskfaglige eller tverrfaglige tema muntlig
- skrive enkle fagartikler om norskfaglige eller tverrfaglige tema
- kjenne til og bruke sentrale regler for rettskriving, formverk, setningsbygning og tekstbinding og variere ordvalg og setningsbygning i egen skriving
- skrive enkle tekster i ulike sjangre tilpasset mottaker, formål og medium for hånd og på tastatur, og bearbeide egne tekster ut fra tilbakemeldinger og faglige kriterier
- sammenligne noen særtrekk ved norsk språk med eget morsmål eller andre språk eleven kjenner
- gjøre rede for språklig mangfold i Norge og samtale om hvordan språklige møter kan skape språkendringer
- gjøre rede for utbredelsen av de samiske språkene i Norge, fornorskingspolitikken og de språklige rettighetene samer har som urfolk
- bruke norskspråklige og flerspråklige digitale læringsressurser for å utvikle ordforråd og begrepsapparat

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i faget. Elevene viser og utvikler kompetanse i norsk for språklige minoriteter med kort botid i Norge på Vg1 studieforberedende utdanningsprogram når de presenterer norskfaglige og tverrfaglige tema muntlig med forståelig uttale og har et stort nok ordforråd til å forstå og delta i opplæringen. De viser og utvikler også kompetanse når de samtaler om, reflekterer over og vurderer tekster ut fra egne erfaringer og referanserammer, når de sammenstiller informasjon og viser til kilder. Videre viser og utvikler de kompetanse når de skriver enkle fagartikler og andre tekster i ulike sjangre, og når de bruker sentrale grammatiske regler.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst gjennom at elevene får ta i bruk varierte arbeidsmåter og arbeide alene og sammen med andre. Læreren og elevene skal være i dialog om elevenes kompetanse og utvikling i norsk for språklige minoriteter med kort botid i Norge. Elevene skal få mulighet til å prøve seg fram og være kreative. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å sette ord på hva de opplever at de får til, og reflektere over egen faglig utvikling. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veildningen for å utvikle muntlig og skriftlig kompetanse.

Kompetansemål og vurdering Vg2 studieforberedende utdanningsprogram

Kompetansemål etter Vg2 studieforberedende utdanningsprogram

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- lese et utvalg egnede norrøne tekster i oversettelse og sammenligne med tekster fra nyere tid
- sammenligne fortellemåter og verdier i myter og folkediktning fra ulike land med fortellemåter og verdier i et utvalg egnede samtidstekster
- lese egnede tekster fra før 1850, se dem i kulturhistorisk kontekst og diskutere hvilken relevans de har i dag
- utvikle et funksjonelt ordforråd og uttrykke seg med godt forståelig uttale
- informere, fortelle, argumentere og reflektere muntlig og skriftlig
- bruke fagkunnskap og retoriske appellformer i egen tekstskaping
- skrive enkle litterære tolkninger og sammenligninger
- bruke og vise til kilder og mestre regler for kildebruk
- kjenne til og bruke sentrale regler innenfor rettskriving, formverk, setningsbygning og tekstbinding

- bruke fagspråk til å sammenligne særtrekk ved norsk språk med eget morsmål eller andre språk eleven kjenner
- bruke tilbakemeldinger og kunnskap om grammatikk, tekst og sjanger til å forbedre egne tekster
- gjøre rede for den historiske bakgrunnen for språksituasjonen i Norge i dag
- bruke norskspråklige og flerspråklige digitale læringsressurser for å utvikle ordforråd og begrepsapparat

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i faget. Elevene viser og utvikler kompetanse i norsk for språklige minoriteter med kort botid i Norge på Vg2 studieforbereende utdanningsprogram når de gjør rede for innhold, sammenligner, analyserer, tolker og reflekterer over ulike egnede tekster fra nåtid og fortid, ser tekster i kulturhistorisk kontekst og viser til kilder. De viser og utvikler også kompetanse når de uttrykker seg med forståelig uttale og et funksjonelt ordforråd, og informerer, forteller, argumenterer og reflekterer muntlig og skriftlig. Videre viser og utvikler de kompetanse når de mestrer sentrale grammatiske regler i egen skriving.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst ved at elevene får ta i bruk varierte arbeidsmåter og arbeide alene og sammen med andre. Læreren og elevene skal være i dialog om elevenes utvikling i norsk for språklige minoriteter med kort botid i Norge. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å sette ord på hva de opplever at de får til, og reflektere over egen faglig utvikling. Elevene skal få mulighet til å prøve seg fram og være kreative. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for å utvikle muntlig og skriftlig kompetanse.

Kompetansemål og vurdering Vg3 studieforbereende utdanningsprogram

Kompetansemål etter Vg3 studieforbereende utdanningsprogram

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- lese, tolke og analysere egnede romaner, noveller, drama, lyrikk og sakprosa fra 1850 til i dag og se dem i kulturhistorisk kontekst og i lys av egen samtid
- analysere, tolke og vurdere virkemidler i egnede tekster med ulike uttrykksformer
- forklare og vurdere argumentasjonen i egnede sakprosaetekster ved å bruke kunnskap om retoriske appellformer
- skrive litterære tolkninger og sammenligninger

- argumentere og reflektere skriftlig
- bruke fagkunnskap og fagspråk i presentasjoner og fagartikler
- uttrykke seg med god språkføring og bruke sentrale regler innenfor formverk og rettskriving
- bruke kilder på en kritisk og etterprøvable måte
- uttrykke seg med god uttale og et variert ordforråd
- lytte til og forstå muntlig norsk godt nok til å kunne følge resonnementer og delta aktivt i samtaler og diskusjoner
- tilpasse språket etter formål, innhold og mottaker
- gjøre rede for endringer i talespråk i Norge i dag og reflektere over sammenhenger mellom språk, kultur og identitet

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i faget. Elevene viser og utvikler kompetanse i norsk for språklige minoriteter med kort botid i Norge på Vg3 studieforbereende utdanningsprogram når de bruker kilder på en kritisk og etterprøvable måte, leser egnede tekster og analyserer, tolker og vurderer dem i kulturhistorisk kontekst. De viser og utvikler også kompetanse når de reflekterer over sammenhenger mellom språk, kultur og identitet. Videre viser og utvikler de kompetanse når de bruker kilder på en kritisk og etterprøvable måte. Videre viser og utvikler de kompetanse når de uttrykker seg muntlig med forståelig uttale og et variert ordforråd, bruker sentrale grammatisk regler og argumenterer og reflekterer muntlig og skriftlig.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og lærelyst gjennom at elevene lager egne problemstillinger og arbeider kreativt for å finne svar på disse. Læreren og elevene skal være i dialog om elevenes utvikling i norsk for språklige minoriteter med kort botid i Norge. Elevene skal få mulighet til å prøve seg fram og være kreative. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å sette ord på hva de opplever at de får til, og reflektere over egen faglig utvikling. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for å videreutvikle muntlig og skriftlig kompetanse.

Standpunktvurdering

Standpunktvurderingen skal være uttrykk for den samlede kompetansen eleven har i norsk ved avslutningen av opplæringen etter Vg3 studieforbereende utdanningsprogram. Læreren skal planlegge og legge til rette for at elevene får vist kompetansen sin på varierte måter som inkluderer forståelse, refleksjon og kritisk tenkning, i ulike sammenhenger. Læreren skal sette standpunkt karakter i norsk muntlig basert på kompetansen elevene har vist når de kommuniserer faglig innhold muntlig. Læreren skal sette standpunkt karakter i norsk skriftlig på grunnlag av et utvalg elevtekster i ulike sjangre på elevens hovedmål.

Kompetansemål og vurdering Vg3 påbygging til generell studiekompetanse

Kompetansemål etter Vg3 påbygging til generell studiekompetanse

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- lese et utvalg norrøne tekster i oversettelse og sammenligne med tekster fra nyere tid
- sammenligne fortellemåter og verdier i myter og folkediktning fra ulike land med fortellemåter og verdier i et utvalg egnede samtidstekster
- lese egnede tekster fra før 1850, se dem i kulturhistorisk kontekst og diskutere hvilken relevans de har i dag
- informere, fortelle, argumentere og reflektere muntlig og skriftlig og bruke retoriske appellformer i egen tekstskaping
- bruke fagspråk til å sammenligne særtrekk ved norsk språk med eget morsmål eller andre språk eleven kjenner
- bruke kunnskap om grammatikk, tekst og sjanger til å forbedre egne tekster
- bruke norskspråklige og flerspråklige digitale læringsressurser for å utvikle ordforråd og begrepsapparat
- lese, tolke og analysere egnede romaner, noveller, drama, lyrikk og sakprosa fra etter 1850 til i dag og se dem i kulturhistorisk kontekst og i lys av egen samtid
- analysere, tolke og vurdere virkemidler i egnede tekster med ulike uttrykksformer
- forklare og vurdere argumentasjonen i egnede sakprosaetekster ved å bruke kunnskap om retoriske appellformer
- lytte til og forstå muntlig norsk godt nok til å kunne følge resonnementer og delta aktivt i ulike former for muntlig kommunikasjon
- uttrykke seg med funksjonell uttale og et variert ordforråd
- bruke kilder på en kritisk og etterprøvbar måte
- argumentere og reflektere kritisk muntlig og skriftlig, og presentere og skrive om norskfaglige emner
- skrive litterære tolkninger og sammenligninger og reflektere over tekster i kontekst
- uttrykke seg med god språkføring og anvende sentrale regler innenfor formverk og rettskriving
- tilpasse språket etter formål, innhold og mottaker
- gjøre rede for den historiske bakgrunnen for språksituasjonen i Norge i dag
- gjøre rede for endringer i talespråk i Norge i dag og reflektere over sammenhenger mellom språk, kultur og identitet

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i faget. Elevene viser og utvikler kompetanse i norsk for språklige minoriteter med kort botid i Norge på Vg3 påbygging til generell studiekompetanse når de bruker kilder på en kritisk og etterprøvbar måte, leser egnede tekster og analyserer, tolker og vurderer dem i kulturhistorisk kontekst, og reflekterer over sammenhenger mellom språk, kultur og identitet. Videre viser og utvikler de kompetanse når de uttrykker seg muntlig med forståelig uttale og et variert ordforråd, mestrer sentrale grammatiske regler i skriftlige tekster og argumenterer og reflekterer muntlig og skriftlig.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og lærelyst ved at elevene lager egne problemstillinger og arbeider kreativt for å finne svar på disse. Læreren og elevene skal være i dialog om elevenes utvikling i norsk for språklige minoriteter med kort botid i Norge. Elevene skal få mulighet til å prøve seg fram og være kreative. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å sette ord på hva de opplever at de får til, og reflektere over egen faglig utvikling. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen til å reflektere over egen læring og bruke den som grunnlag for å videreutvikle muntlig og skriftlig kompetanse.

Standpunktvurdering

Standpunktvurderingen skal være uttrykk for den samlede kompetansen eleven har i norsk ved avslutningen av opplæringen etter påbygging til generell studiekompetanse - yrkesfaglige utdanningsprogram. Læreren skal planlegge og legge til rette for at elevene får vist kompetansen sin på varierte måter som inkluderer forståelse, refleksjon og kritisk tenkning, i ulike sammenhenger. Læreren skal sette standpunkt karakter i norsk muntlig basert på kompetansen elevene har vist når de kommuniserer faglig innhold muntlig. Læreren skal sette standpunkt karakter i norsk skriftlig på grunnlag av et utvalg elevtekster i ulike sjangre på elevens hovedmål.

Vurderingsordning

Standpunktvurdering

Vg2 yrkesfaglige utdanningsprogram: Eleven skal ha én standpunkt karakter.

Vg3 studieforbereidende utdanningsprogram: Eleven skal ha to standpunkt karakterer, én i norsk skriftlig og én i norsk muntlig.

Vg3 påbygging til generell studiekompetanse: Eleven skal ha to standpunkt karakterer, én i norsk skriftlig og én i norsk muntlig.

Eksamen for elever

Vg2 yrkesfaglige utdanningsprogram: Eleven kan trekkes ut til skriftlig eksamen i norsk. Eksamen skal ha forberedelsesdel. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. Eleven kan i tillegg trekkes ut til muntlig eksamen med forberedelsesdel i norsk. Muntlig eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.

Vg3 studieforbereende utdanningsprogram: Eleven skal opp til skriftlig eksamen i norsk. Eksamen skal ha forberedelsesdel. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. Eleven kan i tillegg trekkes ut til muntlig eksamen med forberedelsesdel i norsk. Muntlig eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.

Vg3 påbygging til generell studiekompetanse: Eleven skal opp til skriftlig eksamen i norsk. Eksamen skal ha forberedelsesdel. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. Eleven kan i tillegg trekkes ut til muntlig eksamen med forberedelsesdel i norsk. Muntlig eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.

Eksamen for privatister

Vg2 yrkesfaglige utdanningsprogram: Privatisten skal opp til skriftlig eksamen i norsk. Eksamen skal ha forberedelsesdel. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. I tillegg skal privatisten opp til muntlig eksamen. Muntlig eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Fylkeskommunen avgjør om privatister skal få forberedelsesdel ved lokalt gitt eksamen.

Vg3 studieforbereende utdanningsprogram: Privatisten skal opp til skriftlig eksamen i norsk. Eksamen skal ha forberedelsesdel. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. I tillegg skal privatisten opp til muntlig eksamen. Muntlig eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Fylkeskommunen avgjør om privatister skal få forberedelsesdel ved lokalt gitt eksamen.

Vg3 påbygging til generell studiekompetanse: Privatisten skal opp til skriftlig eksamen i norsk. Eksamen skal ha forberedelsesdel. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. I tillegg skal privatisten opp til muntlig eksamen. Muntlig eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Fylkeskommunen avgjør om privatister skal få forberedelsesdel ved lokalt gitt eksamen.